

Viena, in anulu 1859.

Veri-care romanu, carele va fi cercetatu órecandu Viena, séu va fi întielesu macar, cumca si acésta capitala nutresce in sinulu ei conationali de ai sei, se va interesá catu decatu a audi uneori ce va si despre statulu religiosu alu acestoru frati din departare.

Deocamdata ne marginimu a cîeptá numai: ca unica biserica, intru carea in Viena resuna laudele creatorelui si in dulcea limba rom., e acea dela S. Barbara pentru gr. catolicii romani si ruteni întemeiata. Parochi'a e supusa metropoliei din Leopole in Galitia, cu dereptulu de a candida preotu; ear cooperátorele se denumia din partea episcopulu din Muncaciú in Ungaria, carele avendu in eparchia-si si parochie romaue, era in stare a tramite individu corespundiatoriu calitatiloru racerute, adeva între alte — se fia cunoscatoreiu de limb'a rutena si romana. Romanii ai acelei diecese-su acum incorporati nouei episcopie Gerlane. Cum va fi cu tramiterea capelanulu pre venitoriu, e întrebare.

De insemnatu e, ca acesta parochia a fostu si e legata cu séminariulu gr. cat. de aici fundatu sub glorios'a imperatesa Maria Teresia, ear' dupa multe mutari ei stramutari, si dupa o îndelungata a lui încetare in timpurile mai próspete de nou restauratu, intru care se crescú pana la 42 teologi romani si ruteni.

In o capitale imperiale, unde se tacu de multi încantati de frumsetiele si maiestatea ritulu bisericeci resarítene, atatia altii celu pucinu din curiositate asista la cultulu nostru dumnediescu, nimicu e mai vederatu si mai îndereptatitu decatu dorulu si

nesuinti'a multoru, prin o regularitate mai acurata in cantari si celelalte, a inaltia si presenta cu convenientia decorea besericei nóstre in ochii strainiloru. Nimene insa doria acésta mai cu focu, ca junimea rom. teologica, ea fiindu si de altmintrea chiamata si pusa in mai nemedilocita legatura cu aceste impregiurari; ci in ferbintea ei dorintia era stanginita si impededata parte prin miculu numeru, parte prin lipsa medialoru. In anii din urma prin radicarea episcopateloru mai inmultinduse, cu începutulu anulu scol. earasi se desteptá idea de a formá unu coru armonicu pentru romani la beser. santei Barbare.

Spre onórea fratiloru nostri dela celelalte facultati fia disu, carii departe de daunatosulu indiferentismu in trebile religiunei, candu fú vorba de beserica, ca adevirati romani insuflati de sentiulu de evlavia, ce totdeauna a predominitu la stramosii nostri, stetera gata a ne întende bracia si nidi-lóce spre a ne realisa scopulu, — pentru care teologii le rostescu fratiesca multianire. Dar' mai alosu in onor. D. Nicolau Nagy, parochu la S. Barbara si rectore provisoriu fia-ne iertatu a descoperi in publicu sentiamentele nóstre de adunca gratitudine. M. on. Domniasa si acum abia ce audi despre propusulu conceputu, purcese numai decatu a ne-lu-ajutá ca insemnatulu contribu tu de 40 fr. m. a., precum si mai înainte ca cooperatore si susteriu in séminariu, cu sincera recunoscentia marturisimu, nu la o ocaziune a demustratu binevoitoriele sentiuri catra gentea nóstra cu fapte, ce imerita stima si iubire din partea filoru aceleia.

In ziua invierei Domnulu s. liturgia celebranduse curatu romanescu, corulu teologiloru se produse antania óra. Se vorbescu despre prerapitori'a

impressione și insuflă, ce căsuna unu canteu armoniosu în anim'a omului, nu e lipsă; această o știu bine, că o simțira toți cari au făcutu unu pasu în viața lumii civilizate. Pote totuși se fia, caroru din o nevinovată alipire către totu ce e vechiu și tradițional, se li se para că abateră dela prescripțiile tipicului asemenea coruri în biser. orientale.

Spre mângăierea acestoru însemnamu, că cântările noastre nu-su decât cele ce se cântă în toată dieceșea Oradei mari, la liturgia, care prea on. D. canonicu Sierbanu apucase a le acomoda pentru coru, serbandu melodi'a originaria. Tote celelalte mergu pe corda vechea; cu toate că și în privința acestora o uniformitate în toate eparchiile române introdusă în urma unei contielegeri din partea respectiviloru, nu ar strica, că se nu se mai cântă totu pe viersulu gurei. Nu mai puțin ar fi de doritu, că la gimnasiile române se se acorde o atențiune mai mare acestui ramu alu esteticei, înțelegu musica vocale și, în cătu s'ar poté, și cea instrumentale.

Pre lungă toate neajunsurile de care suferim, totuși dora nu ar fi o încordare atât de enormă a redică și midiloci înființarea unei catedre spre acestu scopu și la unu gimnasiu și la celelalte, după cum se afla atari catedre pre la alte institute de acestu soi prin toată patri'a. Cântarea, musica e singura limbă, ce o înțelegu toate poporele ambelor noastre emisfere, veri cătu s'ar abate altcum în datine, moravuri, vorbire; ea e limbă universală, limbă animei și a simțirilor ei înfocate. Magica ei putere întru a dumeri și poezia moravurilor bine o cunoscută Arionu, Orfeu și alți imblănditori de oameni în timpurile betrane. Pentru unele locuri îndesuite de tineri, ear' de altmintea lipsite de multe obiecte de distracțiune, cu care s'ar cuprindea fantasia junila în tempu indiferente, poate și din punctu de vedere moralu ar merita o mai mare lărgire aminte.

Prin treacatu observam, că în Viena locuescu romani neunți neasemenatu mai mult decât uniți, parte supuși austriaci, parte nu; pentru densii se afla 2 biserici, dintre care despre una știu apriatu, că se pune în diu'a de astăzi sub numire a de „biserica comunei greco-romane (griechisch-walachische Gemeinde). În oficiose se întrebuințiedia

aceeasi titulatură. Ba pre însuși frontariulu bisericei sta scrisu în limb'a slavona, greacă, și română, ce semăna cu dialectulu macedo-romanu, cumcă: acestu templu ar fi făcutu de comun'a greco-romana din Viena, întru lauda lu Dumnedieu, că se i scape de inverinuri (?) pre cei ce lu onora pre elu etc.

Cum însă s'a întemplat de limba română se scose cu totul totu afara nu numai din biserica, dar și din șola acestei parohie, cu toate că comunitatea sta mai mare parte din neguțiatori macedo-romani; la această întrebare răspunda cei ce voru fi fiindu despre lucru mai bine informați.

Nu potu se trecu cu vederea și se nu amintescu aice o înnoită faptă generosă. Faptă nobile e demna se se arate de ori în viața lumii de câte ori ea se repetiesce, că nobilulu se strălucisca în splendoarea lucrării sale mareanimoșe, ear pre alții se i sternesca și împintene spre urmăre. Cu începutulu acestui anu teologii rom. de aice se aflara motivați prin frumoșele oferte, ce m. on. D. Moise Sora Noaculu binevoii a le face bibliotecii aceluia, a i rosti grația în publicu. Modestă m. onor. D. preotul aflându mai pre susu de merite esundările animelor multiamitorie, că se fia ecuilibră între daru și lauda (cum se respica în o multu pretiuată epistolă) ne mai înăvuti cu unu daru de cărti în 22 volumi, bibliotecșiora, ce din grația lui Ddieu pre di ce merge sporesce și mai tare ar spori, de că cumva s'ar poté delătura cunoscută pedecă ce sta în cale comerțului cu cărti rom prin recursu la locurile mai înalte din partea celoru, caroru le-aru competi mai cu deadensulu. Precum se vede luminatu, ecuilibrulu necum se se restituie, dar' prin liberalitatea m. on. Domnu se totu mai măreșce grautatea ce cade asupra-ne, de a poté fi îndestulu multiamitori pentru atare binefacere. Ne mângăiamu însă în convingerea, că în această grautate ne voru fi spre ajutoriu precum generațiunile armatorie, așa contemporanii recunoscători, cari voru împarti cu noi ferbințea oftare: că cerulu se i custe îndelungu și înmultă-scă atari mecenati pre câmpulu și în toate ramurile înaintării, spre luminarea și folosulu poporului nostru înăpoiatu, și pre cătu se poté mai marea îndestulare a stramurului pieptului loru nobile! —
Dentiatu.

Unele idei, dupa frundiarirea brosiureloru „Reuniunei,”

dintr'o scrisóre a unui omu mare
catra — b M.

Milano, 14. Maiu 1854.

Frate!

Am receptu cartile despre reuniunea romanoloru, le legu cu multa placere, si cu catu inaintezu legundule cu atatu amiru mai multu reuniunea. — Aurora de epoca noua in istoria culturii nóstre, care ai resaritu din nóptea cea infricosiata a despotismului de o mie de ani ca se anunti dile de bucuria celoru perasiti! — monumentu veneraveru de amore fratiésca celoru caduti, carii te au meritatu prin amore, si reuniunei care te au inaltiatu din amóre! aleantia santa de mame a celoru fara de mama, care te ai nascutu din ruinele resbelului nimicitoriu cum se nasce fenicea din cenu-sia sa. Te salutu si acum cu acea bucuria care o am sentitu candu am auditu mai antei de urdirea ta, si 'ti úrezu ca se cresci ca cedrii din Livanu, si sa te latiesci pene unde se intinde car'a nóstra patria, ca se poti cuprinde odata in braciile tale materne pe toti orfanii ei. — Te salutu si te amiru, ca cine ar fi creditu numa cu óre cati ani mai nainte, ca vomu vede vr'odata unu institutu ca acestu in tier'a nóstra, si éca ca acum lu vedemu, si ne bucuramu ca de si este anca pomu tineru, au începutu totusi a produce fructuri si mai multe va produce. Cati orfani s'au ajutoratu numai pene acum! Si numerulu loru va merge crescundu cu catu va inaintá tempulu mai multu si generositatea romaniloru, si puterile reuniunei; ma de catu tóte folósele cele trecatoris care se voru reversa din acestu institutu, mai frumosu si multu mai maretiu este spiritulu reuniunei. Uitate frate, si sa ne bucuramu impreuna! cum pusera in miscare pe totu romanulu adevératu óre cate femei — indemnate de spiritu angerescu, — ci aprinse de amóre cerésca; cum sciura uni la unu cugetu atate animi generóse, care cercau altariulu, pe care sa 'si depuna sacrificiulu amorei fratiésca si nu lu aflau, ca inca nu era redicatu, ma, ca ce lu inaltia reuniunea, plecara indata episcopii cu preotimea si cu credinciosii ca sa si duca siacare sacrificiulu dupa putintia si

se'lu puna pe acestu altariu sacru natianalu. Mi salta anim'a de bucuria candu legu numele binefacatoriloru, si corespundintiele romaniloru de pre la Baia mare, Bucovina; Aradu, Temisióra, Pesta s. a. Si totu mai multu me intarescu in credintia, ca vegi-aza intru adevéru pretutinde unu angeru aperatoriu preste adorata nóstra inaintare. —

Frumosu lucru, ca reuniunea n'a vrutu se scia de diferentia de confesiune la intemeierea institutulu; acésta face cea mai mare onóre intemeietoriloru, — si le inaltia preste prejudeciile tempului nostru la culmea gloriei celei adevérate, si publicului inca va folosi mai multu de catu intreprinderile particulari, care se restringu intre marginile unei confesiuni strinse; — numai reuniunea au sciutu personifica spiritulu care iau insufletitu pe romani, — pentru aceea ea este monumentulu celu mai demnu de memori'a a celoru suflete glorióse; si totuodata este si exemplu, ce e dreptu, umilitorriu pentru contimpuranii nostrii carii nu se potu insoci la scopuri comuni pentru une alte cause nejustificátore, ma de alta parte e plinu de invetiatura si de sperantie imbucuratorie pentru cei viitori, pentruca arata, ca pe lenga tóta diferentia relegiunaria este cu putintia a se insoci la scopuri comune, si acesta insemneza fórté multu, ca nu va mai puté dice nimene: „nu ne putem insoci, ca éca ce este intre noi!” pentruca si orfanulu de 4 ani inca le ar raspunde, si le ar dice: ca cum s'au insocitu cele romane din Brasiovu ca se ne ajute pe noi, ne uitanduse care de ce confesiune ne tienemu, si cum iau unitu la acestu scopu pe toti romanii induratori, voi de ce sa nu ve puteti insoci?“

Dupa ce voiu petrece cu leptur'a amendoue cartile, 'ti voiu scrie mai multe, acum ti am scrisu numai ce mi a inspiratu impresiunea acestui piu institutu, care nu numai va adaposti orfanii suptu acoperementulu seu, ma ca monumentu ne peritoriu va glorifica in tóte tempurile parintésca aprobare a inaltului gubernu si atatu virtutea barbatiloru natiunali, catu si inaltimea spiritului marinoselorule sale urditorie, si cu laude meritate va predica la viitorime bunatatea tuturoru generosiloru, carii voru sacrifica fatige si avere pentru sustinerea si in florirea lui! Sel.

Черпъци, 9. Ноембре п. 1859.

П Е Н Р О Л О Г Ъ.

Делецията ромънъ Бковина а маі сферитъ о пердере днсемпате прип рпъзсареа жвнелі ізріетъ Ціоріѳ Іліздіѳ, тжплатъ асть пріптваръ ла 26./14. Маіѳ а. к. дпн кавса офтїчеі кпъптате дпн рпъчалъ. Пердереа ачеста есте кз атъта маі сімцітъ пз пзтаі пентрѳ пт-рпнтеле съѳ, фїндкъ елѳ ера ла джнсалъ сіпг-рвалъ фїѳ, зпїка твѳгїере шї зпїквалъ спрїжїнѳ ла піште аджпче вѳтрѳнеціе, дп кареле авеа челе маі фрѳтбсе сперанціе пентрѳ талантеле лѳї челе раре, че леа арѳтатѳ дп тотѳ декр-свлѳ стдіелорѳ цїмпаціале шї жрїдїче; чї асть пердере есте маре шї пентрѳ пѳчїзнае ромънъ дпн Бковїна, ва псеплїнїтоарїѳ, пентрѳ кз дп-целецията еї десволтатъ дп спїрїтѳ кзратѳ пѳ-чїзналѳ есте пѳпъ акзм пздіпъ. Еа есте преа пздіпъ, пентрѳ кз пѳтървалъ ачелорѳ бърваці есте мїкѳ, карїї ар лѳкра зелосѳ шї к'зп дорѳ фербїнте спре дпїпгарае шїїпдѳлъ, десвлїч-неа сімцетжпгвалї пѳчїзналѳ шї дпфлорїеа патрїеї нѳстре.

Дпсѳ ачестѳ тжптрѳ, де шї ажнсе пзтаі анвлѳ алѳ 20-ле алѳ етѳції сале, тотѳшї ар пѳтѳ шервї де моделѳ прип тѳтѳ віада са шї прїп кїпвалъ віедзїрїї лѳї, каре овнт пїне де дпвѳдѳ-търѳ пентрѳ дїрепчнеч, че се кзвїне съ о аїѳ орїкаре тжптрѳ ромънѳ дп десволтѳчнчае шї лѳкрарае са. Де ачееа тѳ сімцескѳ дндато-ратѳ а о дпфѳдоша пѳвлїквалї ромънѳ. —

Ціорїѳ Іліздіѳ се пѳскѳ ла 4. Априле ап. 1839 дп сатлѳ Карапчїѳ де лѳпгѳ Серете, пердѳ пре тѳтѳ са дпкѳ де мїкѳ шї дшї кп-пѳтѳ edзкѳчнчае пзтаі съѳ кондзчереа прїпнтелї съѳ Бенїамїнѳ Іліздіѳ, кареле ера шї есте дпкѳ шї акзм дпвѳдѳторїѳ де релїціѳне дп цїмпаціалѳ де жосѳ дпн капїтала Бковїнеї. —

Спорївалъ че л'а фѳкѳтѳ Ціорїѳ Іліздіѳ дп де-кзрсвалъ дпвѳдѳтѳреї сале (дела анвлѳ 1845—1847 дп шкѳле нормале, дела ап. 1848—1856 дп цїмпаціѳ шї дела ап. 1857—1859 ла зпї-версітате ка ізріетѳ), етѳрзїнда лѳї чеа маре шї пѳобосїтѳ, пѳртарае чеа кз тотѳлѳ есемпларїѳ пї'лѳ дпфѳдошѳзѳ ка пре зпѳ тжптрѳ, кареле се кзвїне съ фїѳ пропѳсѳ ка моделѳ де імітатѳ пентрѳ орїкаре жвне ромънѳ.

Де шї ла пої дп Бковїна, пентрѳ дппре-цізърїле кз тотѳлѳ пѳфаворїдїѳе де маї пїпте, сімцетжпгвалѳ віедеї пѳчїзнале, спїрїтвалѳ шї морале ера преа пздіпѳ десвлїтѳ; тотѳшї ла Ціорїѳ Іліздіѳ афїѳтѳ о аплекаре оаре каре стрѳтѳралъ кѳтрѳ пѳчїзнае са, пре кареа се веде кз шї о а фостѳ алесѳ де матѳ дп ло-квалъ матеї сале дпсвалѳ челеї рпъзсате. Елѳ черка маї алесѳ дп анїї маї дпн зрїтѳ аї стѳ-діелорѳ, съ'шї кшптїѳе тѳте кърділе, кареле кзпрїндѳ історїа пѳчїзнїї ромъне, шї съ афле, кареле ар фї мїжлѳчѳе челе маї сігѳре, прїп кареле съ се пѳтѳ пїпта кѳлтѳра пѳчїзналѳ, спїрїтвалѳ шї моралѳ а пѳчїзнїї ромъне, ка съ контрїѳзѳескѳ шї елѳ дп віадѳ'шї аної дпн тѳте пѳтерїле ла ачееа.

Де ачееа тѳте штїпделе, че ле дпвѳца кз сете пестїпесѳ, ле сокотїа тотѳ пзтаї де мїж-лѳче прїп кареле съ'шї пѳтѳ ажнпѳе ачалѳ скопѳ пре кѳтѳ де тѳрѳціѳ, пре атѳта де лѳѳ-давѳрѳ.

Де воеште чїнева съ афле моделѳ де ізвїре фїескѳ кѳтрѳ прїпції, де пѳртаре влжндѳ, моралѳ шї пѳкѳтѳ, де сіргзїпцѳ пѳобосїтѳ дптрѳ дпплїнїчнчае копшпїпчѳѳ а даторїлорѳ тѳтѳрорѳ, шї дп деосебї дптрѳ есжпплвалѳ де ізвїре кѳтрѳ комзпа матѳ „пѳчїзнае;“ ѳѳ прї-вѳскѳ прѳсте скзрта віѳцѳ а D. Ціорїѳ Іліздіѳ, шї де афлѳ тѳте ачестеа, шї атѳпче ва пречене тотѳдеодатѳ кѳтѳ де мѳлѳтѳ а пердѳтѳ дптрѳ жп-свалѳ шї прїпнтеле лѳї, шї патрїа шї пѳчїзнае. Децї де шї рпъзсатѳлѳ D. Ціорїѳ Іліздіѳ с'а

депъртатъ де пої трънеште; тотъши рътъне съфлетеште къ пої пъпъ атънчи, пъпъ къндѣ ва маї вѣа дп инимеле ромънілорѣ дорѣнда ла ферицире; не ва негрече некърматѣ дп тоате къїле вѣедеї, ши не ва шѣоптї фъръ дпчетаре:

„Фрациї меї! къштігадѣвѣ штіїнде кѣтѣ вътеї маї мѣлте, фїдї въртъошї ши моралї, дп-свнїдѣвѣ тотъ кълѣра чеа маї палѣ ши маї фолосїтоарїз, ка дпвъстрадї фїїндѣ къ асте дарърї черештї къштігате къ сѣдоареа пропрїз съ фачецї, ка съ дпфлорѣскъ літератъра вѣстръ пропрїз ромънѣ, ка аша съ се през шъреаскъ дптр'ачеаа зїезлѣ кълѣреї, алѣ пайнтърїї дп вїне, алѣ дрептъдїї, ши алѣ ферицирїї морале!“

Елѣ даръ есте мортѣ нѣмаї пентрѣ чеї мортї, еар' пентрѣ чеї вїї есте пъръреа вїѣ, есте о ікоапъ ши о оглїндѣ а дптречеї жвїнімї ромъне.

Децї съ'ї зїечѣ дппрехлѣ: Фївї църъна шѣоръ; еаръ спїрїтлѣ лѣ рътълѣ пъръреа къ пої, ка аша съ не адецѣтѣ ши пої пре ачеаа спре матѣ ши спре цїнта вїедеї пѣстре, пре кареа шїа алес'о ачестѣ фрате алѣ пострѣ! —

N. C

ИСТОРИА ЦЕНЕРАЛЪ А ДАЧИИ,

саѣ

а Трансїлванїеї, Църѣї мѣнтенештї ши а Молдовеї

де Dioniciu Fotino, традъчере де Георге Сїон. Томлѣ I. (Бъкрештї, импрїмерїа націоналѣ а лѣ Іосїфѣ Романовѣ et Comp. 1859.)

Депътацілорѣ ромънї дїн Молдова ши. Цѣра мѣн-тѣнѣскъ, карїї къ вѣтлѣ лорѣ дїн 5—24. Іансарїз 1859 алъ зпїтѣ църїле ромъне алегъндѣ зпѣ сїнгрѣрѣ домнї-торїз не Мърїа Са Александрѣ Іоанѣ I. Традъкърїзлѣ дѣдїкѣ ачѣста карте.

Префаца традъкърїзлѣ*).

Фї-ва, саѣ нѣ, вїневенїтѣ картеа че даѣ ла лѣмїнѣ? Еатъ дптревареа че мї-амѣ фѣкѣтѣ дїн канлѣ локлѣлї, къндѣ м'амѣ дпакѣтѣ де дѣнса!

Есте о копвїцере генералъ къ зп попорѣ фъръ історїе нѣ пѣте ажънѣ ла опѣреа де а копѣтїза, оаѣ а се нѣмї націѣне.

Ромънїї, нѣмїї дѣпъ че с'аѣ дештепѣтѣтѣ ши аѣ възлѣтѣ къ аѣ авѣтѣ зпѣ трекѣтѣ глорїосѣ ши о історїе, аѣ рѣдїкатѣ канлѣлї ши аѣ сїмѣїтѣ амбїдїѣнеа де а се арѣта ка націѣне дп лѣме. Стрѣмошїї поштрїї, дѣпъ тїмѣзлѣ лорѣ, къ арѣта дп тѣпъ дпшї сѣзѣїнеаѣ нѣмеле, Цѣра, леѣеа, лїтѣва, ачесте елементе че копѣтїтѣ о націо-налїтате.

Modernїї, дп локѣ де арѣтеле стрѣмо-шештї, къ історїа дп тѣпъ аѣ фешїтѣ дпнаїтѣа поїорелорѣ чївїлісате, ши аѣ зїсѣ: „Сѣнтемѣ о націѣне, авѣмѣ дрептърї, даѣї-нї-ле.“

Дпторкъндѣ прївїрїле къ о жвїтѣтате се-колѣ дп зрѣтѣ, ши възлѣндѣ тїкѣлоаса старе дп каре ромънїї ажънсесерѣ, — възлѣндѣ жвгелѣ стрїнілорѣ пѣсѣ не грамѣзлѣлї зпїї попорѣ атѣтѣ де ероїкѣ одїніорѣ, — възлѣндѣ грѣса пештїїнѣцѣ дп каре фанарїотїзмѣлѣ не копѣшїсе, — възлѣндѣ амордїреа, стѣнїдїтатеа, апатїа, каре, ка нїште перѣеле де дптѣлекаре, ета дпнаїтѣа вѣдерїлорѣ зпїї попорѣ дптрегѣ де 4 мїліїоно де сѣфлете, — възлѣндѣ, зїкѣ, асѣмене старе де лѣкрърї, ши копѣтрѣнд'о къ ачеа де фаѣцѣ, нѣ се пѣте мїнѣна дѣстѣлѣ де трансформареа мї-ракѣлѣсѣ че вѣде астѣзї. Че фелїз дпсѣ, ши към, аѣ ажънсѣ ромънїї! ла асѣмене трансфор-

*) Фїїндкъ префаца D. традъкърїзлѣ а історїеї ачестеїа дѣ лѣмїнѣ де ажънсѣ пентрѣ дпсѣмѣтѣтатеа еї, пої фъръ а фаче врео рефлѣксїѣне не вѣмѣ цър-мърї а дппърѣтѣмї жпеле перїконе дїн еа пентрѣ чеї Ізвїторї де оглїнда фантелорѣ трекѣтѣлѣ. —

таре? Нямај при десволтареа сѣмѣштѣлѣ де націоналитате.

Дн адевѣрѣ, ачестѣ сѣмѣштѣлѣ каре дѣ сѣлетѣ, вѣдѣ шѣ пѣтере поборѣлорѣ, ера не-кѣпоскѣтѣ ромѣнлорѣ. Елѣ нѣ пѣтеа венѣ дн спѣрѣлѣ націѣнеѣ пѣстре декѣтѣ при кѣвѣпѣлѣ адевѣрѣлѣ.

Ачестѣ таре кѣвѣпѣлѣ нѣ пѣтеа венѣ ла аз-лѣлѣ ромѣнлорѣ де кѣтѣ при вѣчеа лѣмѣнеѣ. Секолѣлѣ алѣ 19 леа а тѣвѣлѣтѣ сѣ не арате асемѣне мѣнѣне. Фѣндѣкѣ сѣмѣврѣле націѣналѣ-тѣдеѣ ромѣне ера днѣкѣ неалтератѣ де пѣтре-жѣне, тѣвѣлѣа сѣ днѣколѣдѣскѣ, сѣ ресарѣ шѣ сѣ продѣкѣ комѣлѣ ачѣла кѣ фѣрѣкте атѣтѣ де стрѣ-лѣчѣте.

Предѣстѣнатѣ а фѣстѣ дарѣ ка зѣлѣ ромѣнѣ дѣн Трансѣлѣванѣа, Геѣрге Лазѣрѣлѣ, сѣ вѣе шѣ сѣ кѣлѣтѣвѣ ачестѣ сѣмѣврѣе пѣрѣчѣосѣ. Ачестѣ сѣмѣврѣе зѣчеа зѣтатѣ дн тѣлѣскрѣптѣле крѣпѣкарѣлорѣ вѣкѣ аѣ ромѣнлорѣ, карѣ дн тѣмѣнѣ лорѣ кѣ о сѣвѣе днѣтр'о тѣлѣлѣ лѣзѣлѣ парте ла лѣптѣле секо-лѣлѣ шѣ кѣ конѣдеѣлѣлѣ дн алѣа скрѣеаѣ фѣнтѣле спѣре а ле лѣса ла тѣмѣорѣа пѣстерѣтѣдеѣ. Пѣ-дѣнѣ, шѣ пѣреа пѣдѣнѣ пѣседаѣ асемѣне тѣлѣскрѣпте, шѣ тѣлѣдѣ дѣн пѣстрѣторѣ нѣ ле аѣеаѣ де кѣтѣ ка обѣекте де тѣсѣлѣ, фѣрѣ а фѣче пѣчѣ о днѣтѣвѣлѣнѣдѣре дѣн елѣ. Астѣелѣлѣ пѣтелѣ Кѣстѣнѣштѣлорѣ, Некѣлѣчѣштѣлорѣ, Мѣстѣлорѣ, Ко-гѣлѣнѣчѣнѣлорѣ, Маѣорѣ, Шѣнкаѣ, шѣ алѣторѣ крѣпѣ-карѣ, карѣ ка днѣцерѣ фѣкѣкторѣ де вѣне фѣндѣ-серѣ атѣте тѣлѣментѣе тѣмѣорѣаѣле пѣпѣтрѣ на-ціѣоналитѣтеа пѣостѣрѣ, — атѣте нѣтѣе скѣлѣне зѣчеаѣ днѣтрѣ днѣтѣперѣкѣлѣлѣ нештѣнѣдѣеѣ. Дар' Лазѣрѣлѣ а венѣтѣ ка зѣ апѣстѣлаѣ днѣтр'о оменѣре рѣтѣчѣтѣ, шѣ, кѣ истѣорѣа дн тѣлѣлѣ, а дешѣнтѣатѣ опѣрѣтѣлѣлѣ тѣмѣпѣтѣ алѣ ромѣнлорѣ, сѣвѣндѣлѣ чѣне сѣлѣт, че аѣ фѣстѣ шѣ че потѣ сѣ фѣе.

Дѣлѣ Лазѣрѣлѣ, аденѣцѣи сѣеѣ, Елѣаде, Ко-гѣлѣ-пѣчеанѣ, Арѣонѣ, Бѣлѣчѣскѣ, Лазѣрѣанѣ, пропѣагарѣ лѣмѣна адевѣрѣлѣ, карѣ фѣкѣлѣ не ромѣнѣ а сѣмѣдѣ дн сѣнѣле дѣмѣнѣгѣтеа лорѣ. Ачѣштѣа, апѣлѣ шѣ

алѣдѣи тѣлѣлѣ жѣнѣ, десволтарѣ истѣорѣа ромѣнлорѣ шѣ о фѣкѣрѣ кѣпоскѣтѣ шѣ стрѣнѣлорѣ; дѣлѣ карѣ пѣлѣлѣчѣштѣи Еѣвропѣи чѣвѣлѣсѣте, шѣ сѣмѣнѣле де вѣаѣдѣ націѣоналѣ алѣ ромѣнлорѣ, фѣкѣрѣ не кабѣнетѣле лѣтѣеѣ а'шѣ днѣторѣче окѣи кѣтѣре попо-рѣлѣлѣ зѣтатѣ, а сѣе окѣпа де дрѣпѣтрѣле сѣле шѣ а'лѣлѣ пѣне сѣлѣ гаранѣцѣа екѣвѣлѣбрѣлѣ еѣвропѣанѣ, дн карѣ а аѣжѣнѣсѣ.

Фѣкѣтѣсѣ'а днѣсѣлѣ оѣре де аѣжѣносѣ пѣпѣтрѣ ис-торѣа пѣостѣрѣ? Нѣ тѣлѣлѣ естѣе оѣре нѣмѣка де продѣсѣ сѣлѣ де рѣпѣродѣсѣ?

О! нѣ! оѣрѣ кѣтѣ кѣрѣдѣ с'ар да ромѣнлорѣ дешѣре истѣорѣа лорѣ, н'ар фѣи де пѣрѣосѣлѣ. Оѣрѣче оперѣе вѣкѣ сѣлѣлѣ повѣлѣ, тѣвѣлѣе сѣ ле стрѣнѣдѣмѣ днѣпѣрѣдѣврѣлѣлѣ пѣостѣрѣ ка пѣштѣе тѣсѣаѣре алѣ на-ціѣоналитѣдеѣ пѣостѣре. Вѣдеѣмѣлѣ поборѣле чѣле тѣлѣлѣ чѣвѣлѣсѣте шѣ тѣлѣлѣ тѣлѣлѣ окѣпѣлѣнѣдѣсѣе не днѣчѣтатѣ де истѣорѣа лорѣ.

Де че дарѣ ромѣнѣи сѣлѣ нѣ аѣлѣлѣ шѣ истѣорѣа лѣлѣ Дѣонѣсѣлѣ Фѣотѣно, карѣ а сѣрѣвѣтѣлѣ ка аѣсторѣагѣте пѣпѣтрѣ тѣлѣдѣи дѣн скрѣиторѣи конѣтѣмпѣзранѣ, че о'аѣлѣ окѣпѣнатѣ кѣ лѣтерѣатѣрѣа пѣостѣрѣ истѣорѣкѣ?

О карте ка ачѣстѣа дн тѣка вѣблѣотѣекѣ ис-торѣкѣ а ромѣнлорѣ, атѣлѣ сокѣотѣтѣлѣ, кѣ конѣвѣн-дѣреа тѣлѣлѣ тѣлѣторѣлѣ амѣчѣлѣ, кѣ ва фѣи вѣне венѣтѣлѣ. Де ачѣеа сѣлѣ арѣтѣлѣ дн скѣртѣлѣ че естѣе картѣеа шѣ че а фѣстѣ аѣсторѣаѣлѣ еѣ.

Картеа лѣлѣ Фѣотѣно сѣе вѣде пѣлѣлѣкатѣ ла анѣлѣлѣ 1818, тѣлѣврѣтѣ ла Вѣена, кѣ конѣкѣрѣсѣлѣлѣ тѣлѣлѣ тѣлѣторѣлѣ пѣрѣнѣжѣмерѣанѣдѣи дѣн днѣтѣлѣе Пѣрѣн-цѣпѣте.

Жѣдекѣлѣнѣдѣлѣ дѣлѣлѣ дѣтѣ, сѣе вѣде кѣ Фѣотѣно а фѣстѣ конѣтѣмпѣзранѣлѣ кѣ неѣжѣрѣиторѣаѣлѣ Лазѣрѣлѣ. Днѣлѣлѣ парѣ рѣлѣ кѣ аѣче нѣ потѣ да тѣлѣлѣ тѣлѣлѣ потѣ дешѣре вѣографѣа ачѣстѣлѣ оѣмѣлѣ дѣмѣнѣлѣ де стѣма ромѣнлорѣ. Конѣжѣрѣлѣ не конѣтѣмпѣзранѣи сѣеѣ, карѣ тѣлѣесѣкѣлѣ днѣкѣ, сѣлѣ'мѣлѣ конѣжѣнѣче сѣвѣнѣ-рѣле лорѣ, пѣпѣтрѣка тѣлѣкар дн тѣлѣврѣле вѣѣтѣорѣе сѣлѣ потѣ да о скѣдѣлѣ кѣтѣлѣ де пѣресѣкѣртѣатѣ дешѣре вѣаѣда сѣа. Дѣлѣлѣлѣ тѣтѣлѣлѣ пѣрѣвалѣтѣтеа, ачѣстѣлѣлѣ вѣр-ватѣлѣ ереа пѣреа вѣртѣносѣлѣ пѣпѣтрѣ епѣока дн карѣ

а трѣтѣ. Съ Domnii фанариоді, концепціи лѣи, дн локѣ de а фаче чееа че тоді гречіи фъчееа, — дн локѣ de а се окъпа de посидізнеа са персоналъ, се окъпъ de історіа патріеі сале adoptive. Елѣ преферъ а трѣи дн неавере, ка вѣтафѣ de кърте ші съв патронаціалѣ зиві воерѣ ромънѣ патриотѣ*) ші а лѣкра Іа о оперъ фолосіторѣ цереі. Ідеа лѣи ера ферічітѣ. Пе тімпалѣ сеѣ лімба ромънѣскѣ пѣ ера кълтivate. Лімба соціетѣеі de сѣсѣ ера лімба гречѣскѣ. Живітеа побілъ, пѣпъ ші сексвалѣ фрзмосѣ, дші фъчееа днвѣцѣтѣрїе дн ачѣстѣ лімбѣ армоніосѣ, кѣ тóте кѣ съв зпѣ реціментѣ атѣтѣ de фаталѣ.

Фотіно даръ ісѣзті а попъларіса, маі мѣлѣ саѣ маі пѣціпѣ, історіа Цѣреі ромънѣшті днтр'зпѣ тімпѣ кѣндѣ еа ера маі некъпоскѣтѣ. Фѣкѣ прін зрмаре зпѣ сервіцѣ реалѣ Ромънїмеі. Гречі дн цѣра пóстрѣ, кѣ кѣвѣтѣ саѣ фѣрѣ de кѣвѣтѣ адѣсеорі осіндіці пѣнтрѣ изціна ізбіре че аратѣ кѣтре Цѣрїе ромъне, потѣ сѣ се тѣндрѣаскѣ кѣ пѣтеле зпѣі грѣкѣ ка Фотіно, кареле днтрѣ адѣвѣрѣ а депѣоѣ зпѣі трївѣтѣ de рекъноштіпѣцѣ пе алтарѣлѣ ачѣстеі патріі дѣлчі ші цѣперóсе пѣнтрѣ сїрїні.

Опера лѣи Фотіно есте дн треі томѣрї, каре аѣ зрмѣтóреа днпѣрцїре ші кѣпрінде:

Томѣлѣ днтѣйс кѣпрінде чѣле треі пѣрці de археологіе, адікѣ: Партеа саѣ епока I, історіа ші орицінеа дачїлорѣ кѣ мѣлді анї днпайто de Крістѣ пѣпъ ла Траїанѣ.

Партеа саѣ епока II, дела анѣлѣ 196 дѣпѣ Крістѣ, адікѣ дела Траїанѣ пѣпъ ла анѣлѣ 285, саѣ пѣпъ ла стрѣмѣтареа колонїлорѣ romane пѣсте Дѣпѣре дн Месїа, сѣв днпѣратѣлѣ Аврелїанѣ.

Партеа саѣ епока III, дела data пѣмітѣ пѣпъ ла днпѣтеїереа Прїнціпалелорѣ сѣв Радѣ

Негрѣ ші Драгошѣ, кѣпрінзѣндѣ історіа Дачїеі пропріі de днпкоче de Дѣпѣре, кѣ тóте фаселе прін каре аѣ трекутѣ, прѣкѣм ші історіа ромѣнїлорѣ дн Месїа ші а імперїалѣ ромъно-вѣлгарѣ каре фѣндасерѣ. Тóте ачѣсте кѣ поте фóрте інтересанте атїнгѣтóре de цѣографїа, de антїчітѣдїе, de монѣментеле, de монетеле ші de лімба ромънїлорѣ, пе лѣпгѣ каре ші традѣкѣторѣлѣ а адѣогатѣ дѣпѣ слабеле сале кѣпоштіпѣце, пе ічі пе коло, кѣтева потїце пе знде а сокотїтѣ кѣ але авторѣлѣ п'аѣ фостѣ дндѣствїзѣтóре, саѣ пе знде а крѣзѣтѣ кѣ есте дн ерóрѣ.

Томѣлѣ алѣ доїлеа кѣпрінде дн партеа саѣ епока IV, історіа Цѣреі мѣнтенешті дела анѣлѣ 1241 пѣпъ ла 1812, адікѣ хропологиа ші фаптеле ромънїлорѣ ші але Домнїлорѣ дела Радѣ Негрѣ Бассарабѣ, пѣпъ ла Іоан Караѣеа.

Томѣлѣ алѣ треїлеа, чѣлѣ маі інтересантѣ, кѣпрінде:

Партеа саѣ епока IV, днтокмаі дѣпѣ планѣлѣ томѣлѣ алѣ доїле, історіа Молдовеі пѣпъ ла 1812, адікѣ дела domnia лѣи Драгошѣ пѣпъ ла ачѣеа а лѣи Скарлатѣ Калїмакѣ.

Партеа V, дескрїереа цѣографїкѣ ші політїкѣ а Цѣреі мѣнтенешті, адікѣ деопре мѣрїмеа ші днтїндѣреа терїторїалѣ, деспре мѣндї, метале, клімате, рѣжѣрї, продѣкте, карактере, да-тїне, арте месерїі ші комерѣдѣ.

Партеа VI, днпѣрцїреа політїкѣ а Цѣреі мѣнтенешті, інтересантѣ дн пѣнтѣлѣ de ведѣре а векеі organicѣрї administrative дн лѣзпѣтрѣ.

Партеа VII, деспре кнѣлѣ моштенїреі ші а гѣверпѣлѣ Домнїлорѣ; деспре реформѣ ші днфрѣмѣсѣцѣрї; деспре декѣдїнда цѣреі; деспре трївѣтѣ; адѣнаре de хатїхѣмаїзмѣрїе Порѣцеі otomane ші актѣрїе de капїтѣладїзме.

(Ва зрма.)

*) Рѣпосатѣлѣ Ванѣ Дїнѣ Фїліщескѣ.

B I P Ц I N I A.

Adormi te Birđiniórbъ,
 Къ еѣ те-оѣс легъна, —
 Adormi те фръмъшиоръ,
 Ши спъне'мѣ, че-ѣ вѣса?!!

Тъ рѣзі, м'а та зѣмѣре
 Аша м'а възвратѣ, —
 Тъ рѣзі дн фериѣре
 Ка днѣрѣ минънатѣ!

Dórb' днѣрѣѣ те пóртъ
 Дн черѣс ла Dámmезеѣ?
 Ши черѣс 'н пóмна тóтъ
 Цѣ-аретъ раѣлѣ сѣѣ?

Dórb' vezí, че-а та пѣѣѣне,
 Не вѣиторѣс ва фѣ?
 Ши пентрѣ са, дн лѣме
 Днѣ Mescia а veni?!!

Bicézbъ Birđiniórbъ, . . .
 Ши спъне'мѣ, че-аѣ вѣсатѣ?
 Къчѣ дѣлѣча-цѣ гѣрѣшѣоръ,
 Де жъмбетѣ, с'а мишкатѣ!

„Дн черѣс ам фостѣ мѣкѣцѣ,
 Къ днѣрѣѣ м'аѣ дѣсѣѣ; —
 Къ мѣлѣѣ е маѣ дѣлѣцѣ
 Вѣѣца, коло сѣѣѣ!

Kámmia е маѣ верде,
 Ши пѣнѣ днѣлорескѣ, —
 Ши paza нѣ се перде,
 Къчѣ нѣорѣ, нѣ се ѣвекѣѣ!

Ax! — днѣрѣѣ 'мѣ гѣрѣрѣ;
 Сѣ спънѣ ла цѣнѣлѣ тѣѣ,
 Къ 'н черѣспѣ, се 'нгрѣѣрѣ
 Де вѣиторѣлѣ сѣѣ. —

De-акъм, romanѣ 'н лѣме,
 Де релѣ е пѣзѣтѣ, — —
 Къчѣ мѣлѣ-ѣ рѣгѣѣѣне,
 Дн черѣс, с'а азѣтѣ!

Birđxtea 'нвѣ ѣерѣ,
 Къчѣ са, е дарѣ дѣн черѣс, —
 Romanii 'н ма̀ндра цѣрѣ,
 Де вѣсколе, нѣ перѣ!

Дн patria чеа mare,
 Де актѣзѣ ворѣ лѣчѣ
 Ши 'н калеа де плѣкаре
 Ероѣ ворѣ рѣѣрѣ.

Ax! дѣлѣче мѣкѣзѣцѣ,
 Ачѣста ам вѣсатѣ, —
 Де вѣсѣ, а mea гѣрѣцѣ
 Дн жъмбетѣ с'а мишкатѣ!

At. M. M.

S u n c t u.

Precum u' a biuntia ah! catu se ustenesco
 Si ar vrea dia tóta flórea dulceaia se culéga,
 Abé o vedi ca vine, culege si alérga
 Si 'u capetu stupinariulu cu mórtea îi platesco.

Asia e muritoriulu, catu, Dómne, se diolesce,
 Se stringa avutia si totu ce-í bunu se aleaga,
 Elu n'are u' óra lina in viatia s'a întreaga,
 Si 'u locu de resplátire ea mórtea îi sosesce!

Un ventu feróce vine si rumpe cea trupina,
 Candu fruptele 'su mai cópte le-aronca pră pa-
 mentu;

Te prinde u' durere si anima 'ti suspina, —

Ca asfelu e si viatia de vitregia plina
 Si nu scîi, óre mane nu 'ti voru sapa mormentu?!
 Dara asta e si sórtea, la carea toti se 'nchina!

S. D. . nu.